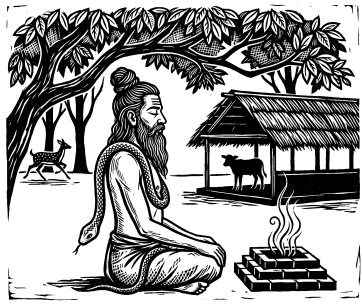

HOOFDSTUK ZES

De dode slang

De raad van de slangen

Vasuki, de koning van de naga's, had de vloek van zijn moeder gehoord en zon op een middel om hem te verijdelen. Hij riep zijn broers bijeen, de naga-koning Airavata en alle anderen, om te overleggen wat hun te doen stond.

'Jullie weten wat die vloek met ons voorheeft,' zei Vasuki. 'We moeten proberen hem onschadelijk te maken. Voor elke vloek bestaat er een middel, maar niets helpt wie door zijn eigen moeder is vervloekt. Ik beef als ik bedenk dat ze die vloek uitsprak waar Brahma bij was, de Grootvader, de onvergankelijke, oneindige en ware. Onze ondergang is gekomen, dat staat vast. Waarom had de Grootvader onze moeder anders niet tegengehouden? Laten we dus vandaag nog overleggen hoe we de slangen kunnen redden. We mogen geen tijd verliezen. Jullie zijn allemaal wijs en verstandig. Samen vinden we een uitweg, zoals de goden vroeger met elkaar overlegden om Agni terug te vinden, toen hij zich in een grot had verborgen. Dan wordt het offer nooit gebracht waarmee Janamejaya de slangen zou vernietigen, en gaan wij niet ten onder.'

Alle kinderen van Kadru kwamen bijeen, en ze legden elkaar hun plannen voor.

‘We moeten ons vermommen als voorname brahmanen,’ zeiden sommigen, ‘en Janamejaya smeken: "Dat offer van u mag niet doorgaan."’

Anderen, die zich wijs vonden, zeiden: ‘We moeten allemaal zijn geliefde raadgevers worden. Dan vraagt hij bij alles wat hij onderneemt om ons advies, en wij geven het zo dat het offer niet doorgaat. Hij houdt ons voor betrouwbaar, hij vraagt ons vast ook naar zijn offer, en dan zeggen wij: "Dat mag niet gebeuren!" We wijzen hem op al het kwaad dat het in deze wereld en in de volgende zal brengen, en zo zorgen we dat het er niet van komt. Of laat een van ons de priester bijten die het offer moet leiden: hij meent het goed met de koning en kent de riten van het slangenoffer. Als die sterft, kan het offer niet worden voltooid. En we bijten ook alle anderen die de riten kennen en als offerpriester worden aangesteld.’

Andere slangen, rechtvaardiger en vriendelijker, zeiden: ‘Dat is een slecht plan. Brahmanen doden past niet. In gevaar is alleen het middel goed dat steunt op wat de rechtvaardigen doen. Onrecht vernietigt uiteindelijk de wereld.’

‘We worden wolken vol bliksem,’ zeiden anderen, ‘en doven het offervuur met stortregens.’

‘We gaan ‘s nachts de kruik met soma stelen,’ stelden weer anderen voor, de voornaamsten van hun soort. ‘Dat verstoort het offer. Of laten we met honderden en duizenden de mensen bij het offer bijten en overal schrik zaaien. Of laten we het reine voedsel bevuilen met onze urine en onze mest.’

‘We worden de offerpriesters van de koning,’ zeiden anderen, ‘en we houden zijn offer tegen door meteen aan het begin te zeggen: "Geef ons eerst ons offerloon." Dan is hij in onze macht en doet hij wat wij willen.’

‘Als de koning in het water speelt,’ zeiden anderen, ‘nemen we hem mee naar ons huis en binden we hem vast. Dan komt dat offer er niet.’

Weer andere slangen, die zich wijs vonden, zeiden: ‘We gaan naar de koning en bijten hem. Dan bereiken we ons doel: met zijn dood is de wortel van alle kwaad uitgerukt. Dat is ons laatste woord, u die met uw ogen hoort. Doe nu snel wat u juist vindt.’

Ze keken Vasuki strak aan; slangen horen met hun ogen. Hij dacht na. ‘Wat jullie ten slotte besluiten, kan ik niet aannemen,’ zei hij. ‘Geen van jullie voorstellen staat me aan. Wat kan ik zeggen dat jullie verder helpt? Ik denk dat alleen de gunst van de rishi Kashyapa, onze vader, ons kan redden. Ik weet niet welk van jullie plannen mijn geslacht en mij zou baten. Ik moet doen wat voor

jullie het beste is, en dat maakt me zo bezorgd: de eer of de schande komt op mij alleen neer.'

Elapatra, een van de broers, had naar alle voorstellen geluisterd en ook naar Vasuki. Nu nam hij het woord. 'Dat offer is niet tegen te houden, en koning Janamejaya uit het geslacht van de Pandava's, van wie die dreiging komt, ook niet. Wie door het lot getroffen wordt, kan alleen bij het lot terecht. Iets anders heeft hij niet. Deze angst van ons is in het lot geworteld, en alleen het lot kan ons nu een toevlucht zijn. Luister naar wat ik zeg. Toen die vloek werd uitgesproken, lag ik van angst weggedoken op de schoot van onze moeder. Van daaruit hoorde ik wat de bedroefde goden tegen de Grootvader zeiden.

"Grootvader, god van de goden," zeiden ze, "wie anders dan de wrede Kadru zou zulke lieve kinderen krijgen en ze dan zo vervloeken, en dat nog wel waar u bij was? En u hebt op haar woorden zelfs gezegd dat het zo zou gebeuren. Wij willen weten waarom u haar niet hebt tegengehouden."

"De slangen zijn talrijk geworden," antwoordde Brahma. "Ze zijn wreed, hun gedaante is verschrikkelijk en hun gif is sterk. Omdat ik het goed wil met mijn schepselen, heb ik Kadru toen niet tegengehouden. De giftige slangen en de anderen die kwaad doen en schepselen bijten die niets misdaan hebben, zullen ten onder gaan. De slangen die geen kwaad doen en rechtvaardig zijn, blijven gespaard. En luister ook hoe de slangen aan die vreselijke ramp kunnen ontkomen als het uur daar is. In het geslacht van de yayavara's, de rondtrekkende brahmanen, zal een grote rishi geboren worden die Jaratkaru heet, verstandig en met zijn zinnen volledig bedwongen. Die Jaratkaru zal een zoon krijgen die Astika heet. Hij zal dat offer stilleggen, en de slangen die rechtvaardig zijn, zullen eraan ontkomen."

"U die de waarheid kent," zeiden de goden, "Jaratkaru is een wijze vol kracht en ascese. Bij wie zal hij die beroemde zoon verwekken?"

"Die brahmaan zal een zoon vol kracht verwekken bij een vrouw die net zo heet als hij," antwoordde Brahma. "Vasuki, de koning van de naga's, heeft een zuster die Jaratkaru heet. Bij haar zal de zoon geboren worden over wie ik spreek, en hij zal de slangen redden."

De goden zeiden tegen de Grootvader dat het zo moest zijn, en Brahma keerde terug naar zijn eigen wereld. Vasuki, ik zie die zuster van u, die Jaratkaru heet, hier voor me. Geef haar als aalmoes aan de rishi Jaratkaru, die zo trouw is aan zijn geloften, als hij rondgaat om een bruid te vragen. Dan hoeven we niet meer bang te zijn. Dat is de uitweg waarover ik heb horen spreken.'

'Goed gezegd! Goed gezegd!' riepen alle slangen. Van toen af voedde Vasuki zijn zuster Jaratkaru met zorg en liefde op.

Vasuki was het karntouw geweest toen de goden en de asura's samen de oceaan karnden, de woning van Varuna; niemand was zo sterk als hij. Later ging hij met de goden naar de Grootvader, en zij legden een goed woord voor hem in. 'Grootvader,' zeiden ze, 'Vasuki gaat gebukt onder angst voor de vloek van zijn moeder. Neem het verdriet weg dat die vloek in zijn hart heeft geboord, want hij wil alleen het beste voor zijn geslacht. De koning van de naga's is altijd onze vriend en helper geweest. God van de goden, wees hem genegen en neem de koorts uit zijn gedachten.'

'Onsterfelijken,' antwoordde Brahma, 'ik heb overwogen wat jullie zeggen. Laat de koning van de naga's doen wat Elapatra hem al heeft gezegd. De tijd is gekomen. Alleen de kwaadaardige slangen zullen ten onder gaan, niet de rechtvaardige. Jaratkaru is geboren, en hij leeft in zware ascese. Laat Vasuki hem op het juiste moment zijn zuster geven. Wat de slang Elapatra heeft gezegd om de slangen te redden, is waar en niet anders.'

Na die woorden van de Grootvader wilde Vasuki zijn zuster aan de rishi Jaratkaru geven. Hij beval de slangen de rishi in de gaten te houden, en velen van hen deden altijd trouw wat hun werd opgedragen. 'Als de rishi Jaratkaru om een vrouw vraagt, kom het me dan meteen zeggen. Ons hele geslacht hangt ervan af.'

De dode slang

'Zoon van de suta,' zei Shaunaka, 'ik wil weten waarom de beroemde rishi over wie je vertelde op aarde Jaratkaru heette. Vertel ons waar die naam vandaan komt.'

'Jara betekent slijtage, zegt men, en karu betekent groot,' zei Sauti. 'Deze rishi had een groot lichaam, en met zijn strenge ascese sleet hij het langzaam af. Om dezelfde reden, brahmanen, heette ook de zuster van Vasuki Jaratkaru.'

Shaunaka glimlachte. 'Zo is het,' zei hij, en hij noemde Sauti bij zijn eigen naam, Ugrashrava. 'Ik heb alles gehoord wat je tot nu toe hebt verteld. Nu wil ik weten hoe Astika geboren werd.'

En Sauti vertelde het zoals de leerboeken het overleveren.

Vasuki wilde zijn zuster aan de rishi Jaratkaru geven en had de slangen hun opdracht gegeven. Maar de dagen gingen voorbij, en de rishi zocht geen vrouw. Hij studeerde en leefde voor zijn ascese, hij hield zijn zaad volledig in bedwang, en zonder vrees trok hij over de hele aarde. Naar een vrouw verlangde hij niet.

In die tijd leefde er een koning uit het huis van Kuru, Parikshit, de zoon van Abhimanyu en de kleinzoon van Arjuna. Hij was de vader van Janamejaya. Net als zijn overgrootvader Pandu vroeger was hij sterk van arm, in de strijd overtrof hij alle boogschutters, en hij hield van jagen. Hij trok rond en joeg op herten, everzwijnen, wolven, buffels en allerlei andere wilde dieren. Op een dag trof hij een hert met een scherpe pijl. Hij hing zijn boog over zijn rug en drong het diepe woud in, op zoek naar het dier, zoals lang geleden Rudra, die ook Shiva heet, met de boog in de hand langs het hemelgewelf het hert achtervolgde dat hij getroffen had: het Offer zelf, in die gedaante. Nog nooit was een hert dat Parikshit had getroffen levend ontkomen. Maar dit hert vluchtte snel weg, hoe zwaar het ook gewond was, want door dit dier zou de koning de hemel van de goden bereiken. Hij verloor het uit het oog, en het lokte hem ver het woud in.

Moe, dorstig en hongerig kwam hij bij een asceet. Die zat in een koeienstal en leefde van het schuim dat van de bekken van de kalveren droop terwijl ze bij hun moeder dronken. De koning liep snel op hem af, hief zijn boog en vroeg: ‘Brahmaan, ik ben koning Parikshit, de zoon van Abhimanyu. Ik heb een hert getroffen, en ik ben het kwijt. Hebt u het gezien?’

Maar de asceet hield op dat moment een gelofte van zwijgen, en hij zei geen woord. De koning werd kwaad. Met het uiteinde van zijn boog pakte hij een dode slang op en legde die over de schouder van de asceet. De asceet liet het gebeuren zonder zich te verweren, en hij zei niets, goed noch kwaad. Bij die aanblik bekoelde de koning, en hij kreeg spijt. Hij ging terug naar zijn hoofdstad, maar de rishi bleef zitten zoals hij zat. Hij was vergevingsgezind en verdroeg de belediging. Hij wist dat de koning trouw was aan de plichten van zijn stand, en hij vervloekte hem niet. En de koning had het alleen gedaan omdat hij niet wist dat de man die hij beledigde een rechtvaardige rishi was.

Die rishi had een zoon die Shringin heette. Hij was nog jong, maar hij had al veel kracht, hij ging op in zijn ascese en hield zich streng aan zijn geloften. Hij was ook driftig, en als hij kwaad was, kreeg niemand hem makkelijk tot bedaren. Soms diende hij aandachtig en vol eerbied zijn leraar, die rustig op zijn zetel zat en altijd deed wat goed was voor de schepselen.

Op een dag was Shringin op bevel van die leraar op weg naar huis. Een vriend van hem, Krisha, ook de zoon van een rishi, riep hem lachend iets toe, voor de grap.

'Wees maar niet zo trots, Shringin,' zei Krisha. 'Je bent een krachtig asceet, maar je vader draagt een dode slang op zijn schouders. Zeg voortaan geen woord meer tegen zonen van rishi's zoals wij, die de waarheid kennen, diep in ascese zijn en iets bereikt hebben. Waar is je mannelijkheid nu, waar zijn je trotse woorden, nu je je vader met een dode slang moet zien zitten? Je vader had dat helemaal niet verdiend, en daarom doet het me zo'n pijn, alsof ik zelf gestraft was.'

Shringin brandde van woede. Hij keek Krisha aan en vroeg zacht: 'Zeg me eens, waarom draagt mijn vader vandaag een dode slang?'

'Koning Parikshit was op jacht, beste vriend, en hij heeft die slang op de schouder van je vader gelegd.'

'Wat had mijn vader die slechte koning aangedaan? Zeg het me, Krisha, en dan zul je de kracht van mijn ascese zien.'

Krisha vertelde het hem. De koning had in zijn eentje een snel hert achternagezeten dat hij met een pijl had verwond, en in de wildernis was hij het kwijtgeraakt. Hij had honger en dorst en was doodmoe, en keer op keer had hij Shringins vader naar het hert gevraagd. Maar de wijze hield zijn gelofte van zwijgen en bleef roerloos zitten, zonder antwoord te geven. 'Je vader zit er nog steeds zo bij, Shringin,' zei Krisha, 'verzonken in zijn ascese. En de koning is teruggegaan naar Hastinapura, zijn hoofdstad, de stad die naar de olifant heet.'

Shringins ogen werden rood. Hij raakte water aan, zoals wie een vloek uitspreekt, en vervloekte de koning.

'Die slechte ellendeling van een koning, die een dode slang op de schouders van mijn magere, oude vader heeft gelegd, die de brahmanen beledigt en de roem van de Kuru's bezoedelt: hem zal Takshaka, de machtige koning van de slangen, binnen zeven nachten naar het rijk van Yama brengen, de god van de dood. De kracht van mijn woorden drijft hem ertoe.'

Daarna ging Shringin naar zijn vader. Hij zag hem in de koeienstal zitten, de dode slang nog op zijn schouders, en met tranen in zijn ogen zei hij: 'Vader, ik hoorde hoe die ellendeling, koning Parikshit, u heeft vernederd, en in mijn woede heb ik hem vervloekt. Die slechtste van de Kuru's heeft mijn vloek dubbel en dwars verdiend. Over zeven dagen brengt Takshaka hem naar het verschrikkelijke verblijf van de dood.'

‘Kind, ik ben niet blij met je,’ zei zijn vader. ‘Asceten horen zo niet te handelen. We leven in het rijk van die grote koning, en hij beschermt ons zoals het recht is. Wat hij ook doet, mensen als wij moeten de koning die over ons regeert vergeven. Als jij de dharma vernietigt, zal de dharma jou vernietigen. Als de koning ons niet goed beschermt, vergaat het ons slecht. Dan kunnen we onze riten niet brengen zoals we willen. Maar als rechtvaardige vorsten ons beschermen, verwerven we grote verdienste, en daarvan komt hun een deel toe. Daarom moeten we de koning die regeert in alles vergeven. En Parikshit beschermt ons, net als zijn overgrootvader, zoals een koning dat hoort te doen. Die koning beoefent zelf ascese. Hij was moe en had honger, en hij deed het omdat hij niet wist van mijn gelofte van zwijgen. Een land zonder koning lijdt altijd onder het kwaad. De koning straft wie misdoet, uit vrees voor straf komt er vrede, en de mensen doen hun plicht en brengen hun riten ongestoord. De koning vestigt de dharma, en op de dharma rust de hemel van de goden. De koning beschermt de offers tegen verstoring, en de offers stemmen de goden gunstig. De goden laten het regenen, en de regen laat het graan en de kruiden groeien, waar de mensen altijd van leven. Manu, de zoon van Brahma, zegt dat een koning evenveel waard is als tien brahmanen die de Veda bestuderen. Nog eens: hij was moe en had honger, en hij wist niets van mijn gelofte. Waarom heb jij dan als een kind overhaast iets gedaan wat tegen de dharma ingaat? Mijn zoon, de koning verdient op geen enkele manier een vloek van ons.’

‘Vader,’ antwoordde Shringin, ‘of het nu overhaast was wat ik deed of verkeerd, of u het goedvindt of niet: mijn woorden zijn nooit vergeefs. Ik zeg u: een vloek kan niet anders uitkomen. Ik heb nog nooit gelogen, zelfs niet voor de grap.’

‘Mijn kind,’ zei zijn vader, ‘ik weet hoe krachtig je bent en dat je altijd de waarheid spreekt. Je hebt nooit eerder gelogen, en daarom zal je vloek nooit onwaar blijken. Een vader moet zijn zoon altijd raad geven, ook als die volwassen is, zodat hij goede eigenschappen krijgt en roem verwerft. Hoeveel te meer heb jij raad nodig, kind als je bent! Je bent altijd in ascese verzonken, en zelfs bij de grootsten, die de zes goddelijke eigenschappen bezitten, groeit de drift. Jij bent mijn zoon en nog jong, en hoe trouw je de voorschriften ook volgt, ik zie hoe overhaast je bent: daarom moet ik je raad geven. Leef vredig, mijn zoon, en eet de vruchten en wortels van het woud. Dood die woede van je, en vernietig niet zo de vrucht van je ascese. Drift tast de verdienste aan die asceten met zoveel moeite verwerven, en wie die kwijt is, bereikt niet waar hij

naar streeft. Vrede brengt asceten die kunnen vergeven altijd tot hun doel. Leef dus altijd zo: vergeef, en bedwing je hartstochten. Door te vergeven bereik je werelden waar zelfs Brahma niet kan komen. Ik heb zelf de weg van de vrede gekozen, en ik wil zoveel goed doen als ik kan. Ik moet iets doen. Ik moet die koning laten weten: "Koning, mijn zoon is nog jong en niet rijp van verstand. Hij heeft u in zijn woede vervloekt, omdat hij zag hoe u mij hebt beledigd."'

Uit mededogen stuurde de rishi een van zijn leerlingen naar koning Pariks-hit: Gauramukha, die goede manieren had en zelf ook ascese beoefende. Hij droeg hem op eerst te vragen hoe het met de koning ging, en daarna de eigen-lijke boodschap over te brengen. Gauramukha was al gauw bij de koning. Hij liet zich door de wachter aan de poort aankondigen en ging het paleis binnen.

De koning ontving de brahmaan met alle eer. Toen Gauramukha wat was uitgerust, bracht hij de koning in het bijzijn van de ministers de harde bood-schap van zijn meester over, precies zoals hem was opgedragen.

'Koning,' zei Gauramukha, 'in uw rijk leeft een rishi die Shamika heet: een rechtvaardig man, die zijn zinnen bedwingt, vredig is en zich aan zware ascese wijdt. Terwijl hij een gelofte van zwijgen hield, hebt u hem een dode slang op de schouders gelegd. Hij heeft het u zelf vergeven, maar zijn zoon kon dat niet. Die heeft u vandaag vervloekt, zonder dat zijn vader het wist: binnen zeven nachten zal Takshaka u de dood brengen. Shamika heeft zijn zoon keer op keer gevraagd u te sparen, maar niemand kan die vloek ongedaan maken. En omdat Shamika zijn woedende zoon niet tot bedaren kon brengen, heeft hij mij voor uw bestwil naar u toe gestuurd.'

De koning, die zelf ascese beoefende, hoorde die harde woorden aan en dacht aan wat hij had misdaan. Dat de rishi in het woud een gelofte van zwijgen had gehouden, maakte het dubbel zo zwaar. En na die belediging had Shamika hem nog gewaarschuwd ook. Om het bericht van zijn eigen dood treurde hij minder dan om wat hij de rishi had aangedaan.

'Laat Shamika, die ik vereer, mij genegen zijn,' zei hij, en hij liet Gauramuk-ha gaan. Zodra Gauramukha weg was, overlegde de koning bezorgd met zijn ministers. Daarna liet hij, wijs in raad als hij was, een huis bouwen op één enkele zuil. Dag en nacht werd het bewaakt. Er kwamen artsen en geneesmid-delen, en rondom brahmanen die de mantra's kenden, de heilige formules die gif onschadelijk maken. Daar was de koning van alle kanten beschermd, en van daaruit deed hij zijn koninklijke plichten, met zijn rechtvaardige ministers

om zich heen. Niemand kon bij de koning komen. Zelfs de wind werd tegengehouden en kon er niet binnen.

Op de zevende dag was er een geleerde brahmaan op weg naar het paleis van de koning, om hem na de slangenbeet te genezen. Hij heette Kashyapa, net als de stamvader, de vader van de naga's, maar hij was een andere brahmaan met dezelfde naam: een arts, de eerste onder de artsen, zoals Utanka hem noemde toen hij Janamejaya tot zijn offer aanzette. Hij had gehoord dat Takshaka, de koning van de slangen, Parikshit naar Yama zou sturen. 'Als Takshaka de koning heeft gebeten, zal ik hem genezen,' dacht hij. 'Daarmee verwerf ik rijkdom, en ook verdienste.'

Maar Takshaka had de gedaante van een oude brahmaan aangenomen, en zo zag hij Kashyapa aankomen, die vastbesloten was de koning te genezen. 'Waar gaat u zo haastig heen?' vroeg hij. 'En wat hebt u daar zo dringend te doen?'

'Takshaka zal vandaag koning Parikshit uit het huis van Kuru met zijn gif verbranden,' antwoordde Kashyapa. 'Ik haast me, beste man, om de koning meteen te genezen als hij gebeten is door Takshaka, die zo fel is als Agni zelf. Die koning heeft een onmetelijke kracht, en hij is de enige die het geslacht van de Pandava's nog voortzet.'

'Ik ben die Takshaka die de koning zal verbranden, brahmaan,' zei hij. 'Blijf staan, want wie ik gebeten heb, kunt u niet genezen.'

'Ik weet zeker,' zei Kashyapa, 'dat ik met de kracht van mijn kennis de koning zal genezen, ook als jij hem hebt gebeten.'

'Als u echt elk schepsel kunt genezen dat ik gebeten heb,' antwoordde Takshaka, 'breng dan deze boom weer tot leven, Kashyapa. Ik bijt hem nu. Voor uw ogen verbrand ik deze banyan. Doe uw best en laat me die kunst van de mantra's zien waarover u spreekt.'

'Als je dat wilt, koning van de slangen,' zei Kashyapa, 'bijt deze boom dan. Ook al heb jij hem gebeten, ik breng hem weer tot leven.'

De koning van de slangen beet de banyan. Het gif drong de boom binnen, en die vloog van alle kanten in brand. 'Doe uw best,' zei Takshaka, 'en breng deze woudreus weer tot leven.'

Van de boom was door het gif alleen as over. Maar Kashyapa raapte die as op en zei: 'Koning van de slangen, kijk hoe groot de kracht van mijn kennis is, hier bij deze boom. Slang, vlak voor je neus breng ik hem weer tot leven.' En met zijn kennis bracht Kashyapa de boom die tot een hoop as was vergaan weer

tot leven. Eerst schiep hij de kiem, toen gaf hij die twee blaadjes, toen maakte hij de stam, toen de takken, en toen de volgroeide boom met al zijn bladeren.

Takshaka zag het. 'Dat u mijn gif kunt vernietigen, of dat van wie ook zoals ik, verbaast me bij u niet,' zei hij. 'Maar u, die rijk bent aan ascese, op welke rijkdom hoopt u daar? De beloning die u van die koning verwacht, zal ik u zelf geven, hoe moeilijk die ook te krijgen is. U bent beroemd, maar misschien lukt het u niet bij die koning, want hij is getroffen door de vloek van een brahmaan, en zijn leven is al verkort. En dan verdwijnt uw roem, die zich over de drie werelden heeft verspreid, zoals de zon zijn glans verliest bij een verduistering.'

'Ik ga erheen voor de rijkdom,' zei Kashyapa. 'Geef die mij, dan neem ik je goud en keer ik terug.'

'Ik geef u zelfs meer dan u van die koning verwacht,' zei Takshaka. 'Ga dus niet.'

Kashyapa ging zitten, verzonk in yoga en richtte zijn aandacht op de koning. Met zijn geestelijke kennis zag hij dat de levenstijd van de koning uit het geslacht van de Pandava's om was. Hij kreeg van Takshaka zoveel rijkdom als hij wilde, en hij keerde terug.

Nu ging Takshaka op het juiste moment snel naar Hastinapura. Onderweg hoorde hij dat de koning heel voorzichtig leefde, beschermd door mantra's en geneesmiddelen tegen gif. Hij moest de koning misleiden met zijn maya, zijn vermogen om te begoochelen, dacht hij. Maar hoe?

Hij stuurde een paar slangen naar de koning, vermomd als asceten, met vruchten, water en kusagras, het gras van de offers, als geschenk. 'Ga allemaal naar de koning,' zei Takshaka. 'Kom onder het voorwendsel van een dringende zaak, maar toon geen enkel ongeduld: het moet lijken alsof jullie hem alleen de vruchten, de bloemen en het water willen laten aannemen.'

De slangen deden wat Takshaka hun opdroeg. Ze brachten de koning kusagras, water en vruchten, en de koning nam die geschenken aan. Toen ze klaar waren, zei hij: 'U kunt gaan.' Zodra de vermomde slangen weg waren, zei de koning tegen zijn ministers en vrienden: 'Eet met mij van al die heerlijke vruchten die de asceten hebben gebracht.' Het lot dreef hen, en de woorden van de rishi: de koning en zijn ministers kregen trek in de vruchten. De vrucht waarin Takshaka was gekropen, nam de koning zelf. En terwijl hij ervan at, kwam er een lelijk insect uit, nauwelijks te onderscheiden, met zwarte ogen, koperkleurig. De koning pakte dat insect en zei tegen zijn raadslieden: 'De zon gaat onder. Vandaag hoef ik geen gif meer te vrezen. Laat dit insect dus

Takshaka worden en mij bijten, zodat mijn kwade daad wordt uitgewist en de woorden van de asceet uitkomen.'

Ook de raadslieden stemden in; ook hen dreef het lot. De koning glimlachte. Zijn uur was gekomen, en zijn verstand had hem verlaten. Snel legde hij het insect in zijn nek. En terwijl de koning glimlachte, kronkelde Takshaka zich om zijn hals: in de gedaante van dat insect was hij uit de vrucht gekomen. Met een verschrikkelijk gebrul beet de koning van de slangen de beschermer van de aarde.

De raadslieden zagen de koning in de kronkels van de slang. Ze werden bleek en huilden, en bij het gebrul van Takshaka sloegen ze allemaal op de vlucht. Terwijl ze vluchtten, zagen ze Takshaka, die wonderlijke slang, door de blauwe lucht schieten, een streep in de kleur van de lotus, als de rode lijn die een vrouw in de scheiding van haar donkere haar trekt.

Het huis waarin de koning woonde, vloog in brand door het gif van Takshaka, en de raadslieden stoven alle kanten op. De koning zelf viel neer, alsof de bliksem hem had getroffen.

Zijn raadslieden voltrokken met de huispriester de dodenriten voor hem. De bewoners van de stad kwamen bijeen, maakten de jonge zoon van de gestorven koning tot hun vorst en noemden hem Janamejaya. Hij was nog een kind, maar wijs van geest. Met zijn raadslieden en zijn priester regeerde de eerstgeboren zoon van Parikshit het rijk, zoals zijn heldhaftige voorvader Yudhishthira, de oudste van de Pandava's, dat had gedaan.

Toen de ministers van de jonge koning zagen dat hij zijn vijanden in toom kon houden, gingen ze naar Suvarnavarman, de koning van Kashi, en vroegen hem om zijn dochter Vapushtama als bruid. De koning van Kashi deed eerst zorgvuldig navraag, en daarna gaf hij zijn dochter met de voorgeschreven riten aan Janamejaya. Janamejaya was blij met zijn bruid en gaf zijn hart nooit aan een andere vrouw. Vol kracht en met een licht hart trok hij voor zijn genoegen over wateren, door wouden en velden vol bloemen, en hij bracht zijn tijd door zoals koning Pururavas vroeger, toen hij de apsara Urvashi had gekregen. En Vapushtama was de mooiste van allen, beroemd om haar schoonheid. Ze had de man gekregen die ze wenste, ze was hem toegewijd, en al die tijd maakte ze hem gelukkig met al haar liefde.

. . .

HOOFDSTUK ZES van *Het huis van de Kuru's*, boek 1 van *De Mahabharata opnieuw verteld* door Jan de Vries. Dit hoofdstuk staat op mahabharata.nl/lezen/het-huis-van-de-kurus/de-dode-slang/, met de verhalen, de personages en de plaatsen erbij. Het volgende hoofdstuk, *Het slangenoffer*, staat op mahabharata.nl/lezen/het-huis-van-de-kurus/het-slangenoffer/. Het hele boek is als PDF en EPUB te downloaden op mahabharata.nl/lezen/het-huis-van-de-kurus/. Nederlandse tekst © 2026 Jan de Vries; werkeditie, niet in de handel.